

PM angående arkeologisk utredning inför byggnation på fastigheten Säby 3:69 i Järfälla kommun

Inledning

Arkeologikonsult har på uppdrag av Länsstyrelsen i Stockholms län genomfört en arkeologisk utredning inom fastigheten Säby 3:69 i Järfälla kommun. Anledningen är att fastighetsägaren planerar att riva befintlig byggnad i fastighetens sydvästra hörn och uppföra en ny större byggnad i dess ställe. Den berörda ytan ligger i direkt anslutning till gravfältet Järfälla 115:1. Syftet med utredningen är att fastställa om gravfältet sträcker sig in på fastigheten Säby 3:69 genom maskingrävda provschakt samt okulärt bedöma om det är sannolikt att det kan finnas bevarade gravar under den befintliga byggnaden.

Gravfältet 115:1 består enligt Fornminnesregistret (FMIS) av 25 gravar varav 1 hög, 1 röse och ca 23 närmast runda stensättningar. Gravfältet har tidigare sträckt sig längre åt sydväst enligt en gravfältskarta från 1928. 22 gravar och delar av ett kulturlager med keramik undersöktes 1937 (115:2). En av de gravar som undersöktes, låg enligt kartan strax utanför den nuvarande byggnadens nordöstra hörn (markerad med ett X på karta 1).

Utförande

Fältarbetet utfördes av en arkeolog under en dag: 9 maj 2016. Till schaktdragning användes en bandburen grävmaskin med en skopbredd på ca 1,5 m. Samtliga inmätningar gjordes med en GPS (Leica System GPS 1200) med en standardavvikelse på 0,02 meter i öppen terräng. Då sämre mätvärden erhöles i närheten av träd och husväggar kompletterades inmätningarna med fältskisser och manuella inmätningar. Schakten fotograferades och gavs en enkel beskrivning.

Sammanlagt sju schakt togs upp inom planområdet med en koncentration till området nordost om den befintliga byggnaden, enligt Länsstyrelsens önskemål. Två av schakten togs upp inom en grusad parkeringsyta i områdets norra del. Under det påförda gruslagret visade sig marken utgöras av starkt förorenade utfyllnadsmassor varefter arbetet avbröts på denna yta.

Resultat

Utredningsschaktens totala yta uppgick till cirka 70 m². Samtliga schakt var utan indikation på fornlämning.

Schakten 101-103 lades i anslutning till den befintliga byggnadens norra gavel. Schaktdjupet varierade mellan 0,3 - 0,5 m. Under torvlagret framkom till stor del berg i dagen. Mellan bergspartierna utgjordes undergrunden av grusig moränmark. I sydöstra delen av schakt 102 framkom ett påfört gruslager under torven. Utanför områdesgränsen och direkt öster om schakt två syntes en koncentration av några stenar i en svag förhöjning (karta 1). Eventuellt kan det röra sig om en gravrest men det kan också vara uppkastat material som tillkommit i samband med nuvarande byggnad. Inga spår av en gravkonstruktion framkom emellertid i det intilliggande schaktet 102.

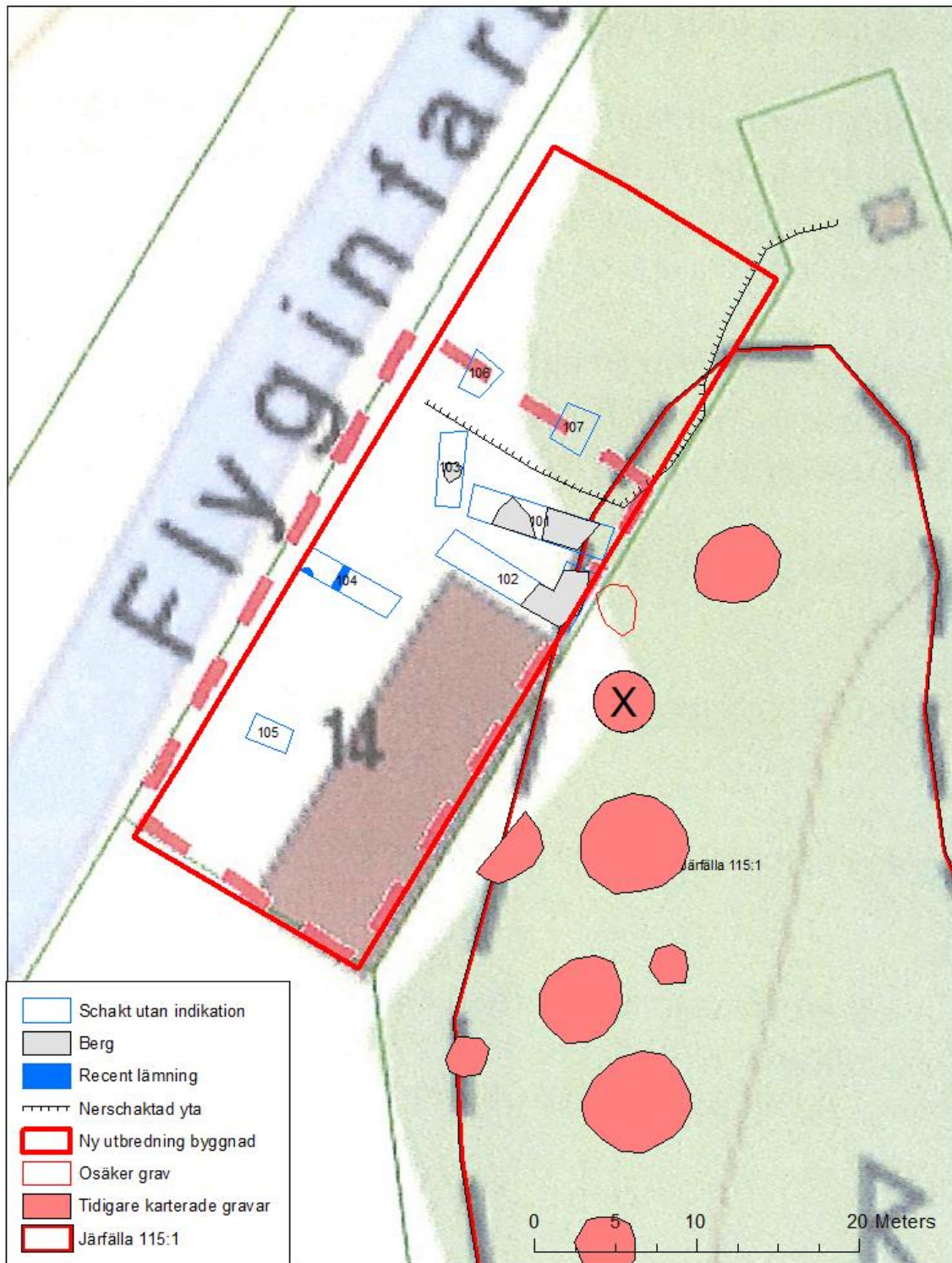
Två schakt grävdes på husets västra sida (104 och 105). Schaktdjupet varierade mellan 0,2 - 0,4 m. Under torvlagret framkom en undergrund av grusig morän. I västra delen av schakt 104 framkom en nedgrävning för en kabel alternativt ett rör samt ett brunnslock. I schaktets östra del framkom ett påfört gruslager liknande det i schakt 102.

Tomtens norra del utgjordes av en grusad parkeringsplats. Denna yta var tydligt avplanad och nedschaktad mot angränsade ytor i sydost med gravfältet Järfälla 115:1. Höjdskillnaden varierade mellan 0,3 - 1,0 m. Två schakt (106 och 107), grävdes här. Schaktdjupet varierade mellan 0,35 - 0,4 m. I båda schakten framkom ett 0,3 m tjockt påfört hårdgjort gruslager. I schakt 106 låg detta gruslager på en markduk under vilken förorenade massorna framkom. Även i schakt 107 framkom förorenad mark. Vår bedömning är att den ursprungliga marknivån inom den grusade parkeringsytan är urschaktad i modern tid och att inga möjliga gravar kan finnas kvar inom ytan.

Den befintliga byggnaden på platsen har en underliggande källare. Det är därmed inte rimligt att gravar finns bevarade under källaren.

Upplands Väsby 2016-05-12

Anna Lagerstedt, Arkeologikonsult



Karta 1. Utredningsschakten i relation till gravfältet Järfälla 115:1 och planerad byggnation. Den streckade linjen markerar en tidigare tänkt utbredning för byggnaden. De karterade gravarna grundar sig på en gravfältskarta från 1928 med kompletteringar efter undersökningarna 1937. Grav markerad med ett kryss är undersökt och borttagen (Rapporter från Arkeologikonsult 2008:2047).